

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ»**

КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО І ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Т.О. Голоядова, П.П. Латковський, А.В. Марущак

ПОДАТКОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Навчально-методичний посібник

Освітня програма підготовки здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня в Національному університеті «Одеська юридична
академія»

Авторський колектив:

Голоядова Тетяна Олексіївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія».

Латковський Павло Павлович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Чернівецького юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія».

Марущак Анна Валеріївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Чернівецького юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія».

Рекомендовано до друку

Навчально-методичною радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 2 від 25 жовтня 2019 року).

Рецензенти:

Дмитренко В.С. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри фінансового права Навчально-наукового інституту «Юридичний інститут ДВНЗ «Київський національний економічний ім. Вадима Гетьмана».

Ніщимна С.О. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративного, цивільного та господарського права і процесу Академії Державної пенітенціарної служби.

Голоядова Т.О., Латковський П.П., Марущак А.В. Податкове законодавство: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). 2019. 53 с.

ЗМІСТ

Опис навчальної дисципліни	4
Теми лекційних занять.....	5
Плани практичних занять.....	26
Завдання для самостійної роботи.....	28
Питання для підсумкового контролю	33
Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти	35
Шкала оцінювання	35
Перелік необхідної літератури	36
Додаток 1. Тестові завдання.....	44

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є податкове законодавство як провідна складова галузі фінансового права, що набуло особливого значення. Держава, закріплюючи вимоги щодо досягнення першочергових потреб (формування коштів для забезпечення виконання державних функцій), установлює чіткі межі поведінки підлеглих суб'єктів. Таким чином, обов'язок сплати податку опосередкований правом вимагати його сплати й контролювати його. Певна воля залежних суб'єктів (платників) можлива лише в рамках, обмежених імперативними приписами. Висока мобільність податкового законодавства свідчить про те, що держава ще знаходиться в пошуку оптимальних та справедливих моделей і механізмів оподаткування, які б забезпечували баланс публічних та приватних інтересів. **Мета** вивчення навчальної дисципліни «Податкове законодавство» полягає у формуванні серед здобувачів вищої освіти комплексного знання щодо предмету курсу, яке відповідає сучасним тенденціям розвитку податково-правових відносин в Українській державі.

Виходячи із мети вивчення навчальної дисципліни «Податкове законодавство» та відповідно до вимог профілю освітньо-професійної програми, здобувачі вищої освіти повинні **вміти**: застосовувати знання в практичних ситуаціях роботи правника у податковій сфері і розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення та інтеграції правових знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; проводити інноваційні дослідження в галузі правового регулювання податків; пояснювати теоретичні та практичні аспекти виконання судових рішень та рішень інших юрисдикційних органів у податковій сфері; здійснювати комплексний аналіз передумов та наслідків виникнення складних економічних явищ у галузі оподаткування для функціонування людини, суб'єктів господарювання та держави; розв'язувати практичні задачі з захисту та представництва прав та законних інтересів учасників податкових правовідносин.

Рівень вищої освіти	Форма навчання	Тип	Курс	Семестр	Обсяг кредитів в/год
другий (магістерський) рівень	Денна	ДВВ	1	1	2/60

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів/год	2/60
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:	30
лекційні заняття	14
практичні заняття	16
самостійна робота	30
Залік	+

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ**Тема 1. Теоретичні засади оподаткування**

1. Поняття та види обов'язкових платежів за Податковим кодексом України, їх характерні ознаки.
2. Види податків та зборів.
3. Функції податків та зборів.
4. Елементи податку.
5. Ієрархія податкового законодавства.
6. Принципи податкового законодавства.

Основний зміст***1. Поняття та види обов'язкових платежів за Податковим кодексом України, їх характерні ознаки***

Система обов'язкових платежів, стягується згідно з ПКУ складається з: податків; зборів; мита. Податок – обов'язковий, індивідуально–безеквівалентний платіж, який здійснюється фізичними та юридичними особами, в встановлені законом розміри і терміни до бюджету відповідного рівня і забезпечується примусовою силою держави. Для забезпечення обов'язковості встановлюється державний примус, а також можливість застосування до платника податків заходів адміністративної, фінансової та кримінальної відповідальності. Особливість відповідальності за податкові правопорушення полягає в можливості застосування декількох видів відповідальності одночасно. Індивідуальна – безеквівалентності – індивідуальна безоплатність і індивідуальна безповоротність. До ознак податку належить встановлення на рівні закону, обов'язковий характер, всі податки зараховуються до бюджету відповідного рівня, в результаті оподаткування відбувається відчуження частини власності платника податку.

Всі податки зараховуються до загального фонду бюджету і мають, відповідно, нецільовий характер, т до передбачені на різні цілі.

Податкова система – сукупність всіх податків і зборів, які стягуються на території України і передбачені податковим законодавством. . Податкова система складається з двох частин: державні (податок на прибуток, на доходи фізичних осіб, ПДВ, акцизний податок, екологічний податок, мито, рентна плата (плата за надра з видобутком корисних копалин, плата за надра без видобутку корисних копалин, за радіочастоти, за використання водних, лісових ресурсів, плата за транспортування нафти, газу, аміаку) і місцеві (податок на майно, який включає в себе податок на нерухоме майно окреме від земельної ділянки, транспортний податок, плата за землю; єдиний податок, збір за паркування транспортних коштів; туристичний збір) податки.

Збір – обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податків, за умови отримання ними спеціальної вигоди, у тому

числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій. Всі збори мають компенсаційний характер, і мають на меті компенсацію, отриманої платником податків спеціальної вигоди або отримання ними певних юридично значимих дій. Збір є цільовим платежем та до в більшості зараховується до спеціальних фондів бюджету і спрямований на фінансування певних заходів (збір за використання водних ресурсів, за першу реєстрацію транспортного засобу).

Мито – обов'язковий платіж, який сплачується фізичними та юридичними особами, за умови переміщення ними товарів і послуг через митний кордон України, в обсягах, які підлягають оподаткуванню.

2. Види податків та зборів

В залежності від територіального принципу податки діляться на загальнодержавні та місцеві податки і збори.

Загальнодержавні податки і збори стягуються на всій території України, згідно із переліком, який міститься в ст. 9 ПКУ і зараховуються до державного або місцевого бюджету, згідно з БКУ.

Місцеві податки і збори стягуються на території сіл, селищ і міст, згідно з переліком, передбаченого ст. 10 ПКУ на підставі відповідного рішення місцевої ради і 100% зараховуються до місцевого бюджету та до є власним доходом місцевих бюджетів. Існують обов'язкові податки і збори, і ті, які можуть бути введені при наявності умов для їх оплати.

Залежно від методу стягнення – прями і непрямі податки.

При оплаті прямих податків особа яка відповідно до закону зобов'язано сплатити такий податок несе всі матеріальні витрати щодо його сплати.

Непрямі податки – при їх сплаті виділяють юридичної платника податку (особа, яка відповідно до закону зобов'язана розрахувати такий податок, перерахувати в бюджет і несе відповідальність за такі дії) і фактичного платника (особа, яка несе матеріальні витрати по сплаті такого податку та є споживач (покупець)).

Непрямі податки додаються до ціни товару на етапі його реалізації, є податками на споживання і сплачуються лише в межах території України. До непрямих податків відноситься ПДВ та акцизний податок.

3. Функції податків та зборів

До функції податків можна віднести наступні:

фіскальну – основна мета – поповнення доходної частини бюджету;

регулятивну – стимулювання / дестимулювання (стримування) – за допомогою податків відбувається певне регулятивний вплив на відповідні соціально– економічні процеси в державі;

розподільчу – реалізується в якості розподілу фінансових ресурсів в межах різних складових фінансової системи держави;

контролюючу – контроль за пропорційним розподілом фінансових ресурсів, а також за своєчасним і повним надходженням від відповідного платника податків.

4. Елементи податку

Юридичний склад податку – сукупність елементів, наявність яких обумовлює можливість здійснення оподаткування по кожному виду податку індивідуально і включає в себе: платника, об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставка податку, порядок обчислення податку, податковий період, строк і порядок сплати податку, строк і порядок подачі звітності про обчислення і сплати податку, податкові пільги.

Платник податку – фізичні та юридичні особи, резиденти і нерезиденти України та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують об'єкти оподаткування або провадять діяльність, яка виступає об'єктом оподаткування згідно з ПКУ, і на яких покладено обов'язок зі сплати податків і зборів відповідно до законодавства.

Об'єкт оподаткування – те, що підлягає оподаткуванню. Об'єкт оподаткування – дохід (прибуток), майно, операції платника податків в рамках будь-якої господарської діяльності, які підлягають оподаткуванню.

База оподаткування – якісна характеристика, яка має вираження у фізичній або вартісній формі певного об'єкта оподаткування. Розмір бази безпосередньо впливає на суму податкового зобов'язання, яке повинно бути сплачено платником податку.

Одиниця виміру – визначається від об'єкта оподаткування, при цьому, податок нараховується на кожен одиницю (метр, га, кг, грн).

Ставка податку – розмір податку з кожної одиниці оподаткування (може виражатися в% або фіксована т е виражається в конкретній сумі).

Порядок обчислення податку – передбачений законодавством порядок обчислення певного податку, який може здійснюватися самостійно платником податків, або контролюючим органом.

Податковий період – проміжок часу (день, місяць, квартал, рік) за який у платника податків виникає податковий обов'язок і по закінченню якого вона повинна бути сплачена.

Податковий термін – проміжок часу протягом якого платник податку повинен виконати свій податковий обов'язок. Починається з моменту виникнення податкового обов'язку та закінчується останнім днем строку протягом якого платник податку повинен її виконати і подати звітність про її виконання.

Податкова пільга – повне або часткове звільнення від обов'язку щодо обчислення та сплати податків і зборів, або сплата податкового зобов'язання в меншому розмірі, при наявності передбачених законом підстав.

5. Ієрархія податкового законодавства

Ієрархія податкового законодавства виглядає наступним чином: Конституція України, Податковий кодекс України, Митний кодекс України в частині сплати мита, підзаконні акти (Постанови Кабміну, Накази Державної фіскальної служби, Акти Мінфіну і Міністерства доходів і зборів), локальні акти (рішення сільських, селищних і міських рад про запровадження місцевих податків і зборів на їх території).

Міжнародні угоди, ратифіковані ВРУ, з питань усунення подвійного оподаткування з податку фізичних осіб і податку на прибуток підприємства.

Інтерпретаційні акти – згідно з ПКУ платник податків має право звернутися за роз'ясненням податкового законодавства в контролюючі органи. Податкова консультація надається контролюючим органом платнику податків за його зверненням в перебігу 30 – ти календарних днів з моменту такого звернення в усній, письмовій або електронній, в залежності від форми звернення, на безоплатній основі. Податкова консультація має виключно індивідуальний характер, і може використовуватися лише тим платником податків, якому вона надана.

Платник податків, який діяв на підставі виданої йому письмовій, або в електронному варіанті податкової консультації звільняється від відповідальності, якщо в майбутньому така податкова консультація буде скасована або змінена.

У тому випадку, якщо платник податків вважає, що видана йому податкова консультація не відповідає чинному законодавству, він має право оскаржити її в судовому порядку як правовий акт індивідуальної дії. Визнання судом такої консультації недійсною, є підставою для надання нової податкової консультації контролюючим органом з урахуванням висновків суду.

Судова практика застосовується тільки судами при розгляді податкових суперечок.

6. Принципи податкового законодавства

Податкове законодавство України ґрунтується на таких принципах:

загальність оподаткування – кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені цим Кодексом, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями цього Кодексу;

рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації – це забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу;

невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства;

презумпція правомірності рішень платника податку в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу;

фіскальна достатність – встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями;

соціальна справедливість – установлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;

економічність оподаткування – установлення податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;

нейтральність оподаткування – установлення податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;

стабільність – зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року;

рівномірність та зручність сплати – установлення строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками;

єдиний підхід до встановлення податків та зборів – визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку.

Тема 2. Податкові правовідносини

1. Поняття та особливості податкових правовідносин.
2. Податковий обов'язок: поняття та зміст. Виникнення, зміна та припинення податкового обов'язку.
3. Суб'єкти та учасники податкових правовідносин.

Основний зміст

1. Поняття та особливості податкових правовідносин

Визначення предмета податкового права надає можливість з'ясувати особливості податкових правовідносин. Податковим правовідносинам, як різновиду публічних, властиві характерні риси останніх. Поряд із загальним рисами податковим правовідносинам притаманні й специфічні ознаки. Характерною ознакою податкових правовідносин, як різновиду фінансових, є те, що вони виникають у процесі фінансової діяльності держави.

Податкові правовідносини є публічними. По–перше, у публічних правовідносинах суб'єкт прийняття обов'язкових рішень не пов'язаний згодою сторони, якій вони адресовані, і, як правило, вони виникають усупереч бажанню іншої сторони. По–друге, суб'єкти публічного права жорстко пов'язані законами. У публічних правовідносинах діє принцип «можна тільки те, що дозволено» і встановлюється вичерпний перелік повноважень. По–третє, для публічних правовідносин характерним є позитивне зобов'язання, що передбачає покладення на суб'єктів публічного права обов'язку діяти у певному напрямку для досягнення визначеної мети. І, по–четверте, публічні правовідносини часто регулюються нормами–

заборонами, які окреслюють сферу неправомірної поведінки, застерігаючи суб'єктів від неї.

2. Податковий обов'язок: поняття та зміст. Виникнення, зміна та припинення податкового обов'язку

Сплата податку являє собою реалізацію основного обов'язку платника податків і може бути розглянута як податковий обов'язок у вузькому розумінні. Податковий обов'язок у широкому розумінні включає:

- 1) обов'язок з ведення податкового обліку;
- 2) обов'язок зі сплати податків і зборів;
- 3) обов'язок з податкової звітності.

Податковий обов'язок у широкому розумінні можна диференціювати і за видовими обов'язками платника податків, що виникають по кожному податку чи збору. Сукупність подібних окремих обов'язків і складатиме комплекс податкових обов'язків платника податків або податковий обов'язок у широкому розумінні.

Обов'язок зі сплати податку чи збору виникає, змінюється чи припиняється за наявності підстав, установлених податковим законодавством. Важливо враховувати, що в податкових правовідносинах діє розширювальний принцип, принцип дозволеного поводження, тобто такий, що охоплює сукупність дій, прямо запропонованих законодавчими актами про оподаткування. Водночас подібне положення закріплює і певні гарантії, встановлюючи рамки для контролюючих органів: підстави виникнення, зміни і припинення обов'язків платника податків як об'єкта контролю мають встановлювати тільки податкові закони.

Виникнення податкових правовідносин пов'язано з діяльністю органів державної влади і місцевого самоврядування щодо справляння до бюджетів податків і інших обов'язкових платежів, перелік яких визначений податковою системою.

Виникнення податкових правовідносин пов'язано з наявністю об'єкта оподаткування. Підставами припинення податкових правовідносин є:

- сплата податку – тимчасова підстава;
- ліквідація юридичної особи;
- вибуття об'єкту оподаткування;
- скасування податку;
- скасування реєстрації в якості платника податку з будь-якого податку.

У податкових правовідносинах, окрім контролюючого органу і платника податку, які є суб'єктами таких правовідносин, бере участь дещо ширше коло осіб, які є учасниками цих правовідносин.

Податкові правовідносини виникають у тому випадку, коли у платника податків з'являється об'єкт оподаткування. Вік і обсяг дієздатності не впливають на виконання податкового обов'язку.

3. Суб'єкти та учасники податкових правовідносин

У податковому праві можливо виділити суб'єктів податкового права, суб'єктів податкових правовідносин, суб'єкта податку та учасників податкових правовідносин. У податкових правовідносинах беруть участь:

а) контролюючі органи, які безпосередньо забезпечують надходження податків та зборів до бюджетів того або іншого рівня;

б) платники податків – фізичні та юридичні особи, які зобов'язані сплачувати податки та збори у встановлений законом строк;

в) особи, що сприяють сплаті податку: особи, на яких законом покладений обов'язок щодо нарахування, утримання і сплати податку до бюджету від імені і за рахунок платника податків, ведення податкового обліку і надання податкової звітності до контролюючих органів (податкові агенти); особи, на яких законом покладений обов'язок щодо заповнення та надання податкової декларації – опікуни, піклувальники (щодо доходів неповнолітніх або недієздатних осіб); спадкоємці (розпорядники, державні виконавці) відносно доходів, отриманих померлою особою за останній звітний період; держаний виконавець, який уповноважений здійснювати заходи щодо забезпечення майнових вимог кредитору платника, якого визнано банкрутом; уповноважений представник; особи, які мають інформацію про платника, що необхідна для обчислення податків (нотаріуси, кредитні організації і т. ін.).

Податковий обов'язок виникає у платника податку з яким кореспондує обов'язок контролюючого органу проконтролювати порядок виконання такого податкового обов'язку. Платник податків та контролюючий орган є суб'єктами таких правовідносин, разом з цим, у встановлені законом випадках податковий обов'язок платника податку виконують інші суб'єкти, а саме – податкові агенти, представники платника податку, які є учасниками цих правовідносин.

Тема 3. Теоретико-правові засади адміністрування податків та зборів

1. Способи визначення податкового зобов'язання за чинним законодавством. Податкова декларація.

2. Податкове повідомлення та податкова вимога. Порядок застосування.

3. Податкова застава: поняття, умови застосування.

4. Адміністративний арешт майна платника податків: поняття, умови, порядок застосування.

5. Санкції, що застосовуються до платників податків за порушення податкового законодавства за Податковим кодексом України.

6. Порядок оскарження рішень контролюючих органів.

Основний зміст

1. Способи визначення податкового зобов'язання за чинним законодавством. Податкова декларація

Першою стадією реалізації податкового зобов'язання є стадія добровільного виконання податкового обов'язку. Процесуальна підстава є подання платником податку податкової декларації, в якій він зазначає розмір об'єкта (бази оподаткування), і розраховану на цій підставі суму податку, або ж вручення платникові податкового повідомлення із сумою податкового зобов'язання, визначеною контролюючим органом. Саме із цими подіями закон пов'язує початок перебігу строку для добровільного погашення податкового зобов'язання.

Обчислення податку являє собою сукупність дій платника податків (податкового агента) або податкового органу з визначення суми податку, що підлягає сплаті до бюджетів або цільових фондів.

Сума податкового зобов'язання з більшості податків (зборів) визначається платниками податків самостійно.

2. Податкове повідомлення та податкова вимога. Порядок застосування

Контролюючий орган надсилає (вручає) платнику податків податкове повідомлення-рішення, якщо сума грошового зобов'язання платника податків, передбаченого податковим або іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, розраховується контролюючим органом або якщо за результатами перевірки контролюючим органом встановлено факт невідповідності суми бюджетного відшкодування сумі, заявленій у податковій декларації; завищення розміру задекларованого від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість; заниження або завищення суми податкових зобов'язань, заявленої у податковій декларації.

Податкове повідомлення-рішення – акт індивідуальної дії, що виходить від органу фіскальної служби і передбачає виконання платником податку припису, що міститься в ньому, щодо сплати донарахованої суми податкового зобов'язання та/чи штрафних санкцій.

В більшості випадків податкові повідомлення-рішення приймаються за результатами документальних податкових перевірок.

Податкове повідомлення-рішення вважається надісланим (врученим) платнику податків, якщо його передано посадовій особі такого платника податків під розписку або надіслано листом з повідомленням про вручення.

3. Податкова застава: поняття, умови застосування

Своєчасне і повне виконання податкового обов'язку є конституційним обов'язком кожної фізичної особи чи організації. Проте з різних причин платникові податків не завжди вдається виконати фінансові зобов'язання перед державою, а деякі платники свідомо ухиляються від сплати податків до бюджету. Тому держава змушена гарантувати надходження податкових платежів шляхом застосування до майна платника податків передбачених законодавством засобів забезпечення виконання податкового зобов'язання. До таких засобів відносяться податкова застава та адміністративний арешт

майна платника податків. Деякі риси засобу забезпечення властиві також податковій пені.

Порядок застосування процедури податкової застави визначається ст. ст.88-93 Податкового кодексу України. З метою забезпечення виконання платником податків своїх обов'язків, визначених Податковим кодексом України, майно платника податків, який має податковий борг, передається у податкову заставу. Право податкової застави виникає згідно з законом та не потребує письмового оформлення. В податкову заставу передається майно, що за своєю вартістю дорівнює сумі податкового боргу. Якщо воно є неподільним і іншого підходящого майна не має, до податкової застави можуть звертатися такі об'єкти неподільного майна.

Платник податків, активи якого перебувають у податковій заставі, здійснює вільне володіння, користування та розпорядження ними, за винятком окремих операцій, що підлягають письмовому узгодженню з податковим органом: різні види відчуження або оренда (лізинг) майна, що перебуває в податковій заставі.

4. Адміністративний арешт майна платника податків: поняття, умови, порядок застосування

Серед повноважень, наданих контролюючим органам, залишається такий спосіб забезпечення погашення податкового боргу та виконання інших обов'язків платниками податків як адміністративний арешт майна платника податків.

До правоутворюючих юридичних фактів для застосування адміністративного арешту належать такі: платник податків порушує правила відчуження майна, що перебуває у податковій заставі; фізична особа, яка має податковий борг, виїжджає за кордон; платник податків відмовляється від проведення документальної або фактичної перевірки за наявності законних підстав для її проведення або від допуску посадових осіб контролюючого органу; відсутні дозволи (ліцензії) на здійснення господарської діяльності, торгові патенти, а також у разі відсутності реєстраторів розрахункових операцій, зареєстрованих у встановленому законодавством порядку, крім випадків, визначених законодавством; відсутня реєстрація особи як платника податків у контролюючому органі, якщо така реєстрація є обов'язковою за законом, або коли платник податків, що отримав податкове повідомлення або має податковий борг, вчиняє дії з переведення майна за межі України, його приховування або передачі іншим особам; платник податків відмовляється від проведення перевірки стану збереження майна, яке перебуває у податковій заставі; платник податків не допускає податкового керуючого до складення акту опису майна, яке передається в податкову заставу.

Порядок застосування адміністративного арешту майна платника податків законодавцем регламентовано у ст. 94 Податкового кодексу України.

5. Санкції, що застосовуються до платників податків за порушення податкового законодавства за Податковим кодексом України

Податкову відповідальність можна визначити як різновид фінансової відповідальності, що настає за вчинення податкових правопорушень, передбачених ПК України. Вона поєднує в собі прояви каральної і правовідновлювальної відповідальності.

За вчинення податкових правопорушень накладання штрафних (фінансових) санкцій та пені. Слід звернути увагу, що ті правопорушення, які є підставою для нарахування податкової пені (прострочення сплати податку, заниження суми податкового зобов'язання, порушення умов митного режиму, що передбачає умовне звільнення від податків) є одночасно й підставами для нарахування штрафних санкцій. Особливістю пені є порядок її нарахування – сума пені збільшується з кожним днем триваючого правопорушення.

Штрафні санкції за окремі склади правопорушень також можуть збільшуватись зі сплином часу, але не з кожним днем.

6. Порядок оскарження рішень контролюючих органів

Одним із основних прав платників податків, закріплених у ст. 17 Податкового кодексу України, є право оскаржувати в встановленому порядку рішення, дії (бездіяльність) контролюючих органів (посадових осіб), а також надані контролюючими органами роз'яснення.

Оскарженням рішень контролюючих органів є оскарження платником податку податкового повідомлення-рішення про визначення сум грошового зобов'язання платника податків або будь-якого рішення контролюючого органу за процедурами адміністративного оскарження, або в судовому порядку.

В адміністративному порядку скарга повинна бути подана до контролюючого органу вищого рівня. Остаточне рішення вищого контролюючого органу за заявою платника податків не підлягає подальшому адміністративному оскарженню, але може бути оскаржене у судовому порядку. З урахуванням строків давності платник податків має право оскаржити до суду рішення контролюючого органу.

При адміністративному оскарженні сума податкового зобов'язання вважається узгодженою, якщо скарга платника була задоволена, або отримане рішення за результатами розгляду скарги платником в подальшому не оскаржується – з дня отримання такого рішення. При судовому оскарженні суми податкового зобов'язання така сума є узгодженою з дня набрання законної сили судовим рішенням.

Тема 4. Податковий контроль як форма діяльності фіскальних органів

1. Поняття та форми податкового контролю.
2. Повноваження контролюючих органів щодо здійснення податкового контролю.
3. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів.

4. Вимоги щодо реєстрації фізичних осіб, самозайнятих осіб, фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб як платників податків.
5. Види та порядок проведення перевірок контролюючими органами.
6. Порядок оформлення результатів податкової перевірки.

Основний зміст

1. *Поняття та форми податкового контролю*

Податковий контроль – це система заходів, що вживаються контролюючим органами для контролю за правильністю нарахування, повноти та своєчасності сплати податків та зборів, а також дотримання законодавства з питань проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотримання якого покладений на контролюючі органи.

2. *Повноваження контролюючих органів щодо здійснення податкового контролю*

Податковий контроль здійснюється посадовими особами контролюючих органів у конкретних законодавчо закріплених формах, якими, відповідно до статті 62 Податкового кодексу України, є:

ведення обліку платників податків;

інформаційно–аналітичне забезпечення діяльності органів державної податкової служби;

перевірки та звірки щодо дотримання законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин.

моніторинг контрольованих операцій та опитування посадових, уповноважених осіб та/або працівників платника податків.

3. *Інформаційно–аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів*

Інформаційно–аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів – комплекс заходів щодо збору, опрацювання та використання інформації, необхідної для виконання покладених на контролюючі органи функцій.

Для інформаційно–аналітичного забезпечення діяльності контролюючого органу використовується інформація, що надійшла: від платників податків та податкових агентів, від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та Національного банку України, від банків, інших фінансових установ – інформація про наявність та рух коштів на рахунках платника податків, від органів влади інших держав, міжнародних організацій або нерезидентів, за результатами податкового контролю, для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності також використовується інша інформація, оприлюднена як така, що підлягає оприлюдненню відповідно до законодавства та/або добровільно чи за запитом надана контролюючому органу в установленому законом порядку.

З метою отримання податкової інформації контролюючі органи мають право проводити зустрічні звірки даних суб'єктів господарювання щодо платника податків та даних щодо неприбуткових організацій.

Податкова інформація може зберігатися та опрацьовуватися в інформаційних базах контролюючих органів або безпосередньо посадовими (службовими) особами контролюючих органів. Перелік інформаційних баз, а також форми і методи опрацювання інформації визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

4. Вимоги щодо реєстрації фізичних осіб, самозайнятих осіб, фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб як платників податків

Облік платників податків ведеться з метою створення умов для здійснення контролюючими органами контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків, нарахованих фінансових санкцій, дотримання податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Взяттю на облік або реєстрації у контролюючих органах підлягають всі платники податків. Взяття на облік у контролюючих органах юридичних осіб, їх відокремлених підрозділів, а також самозайнятих осіб здійснюється незалежно від наявності обов'язку щодо сплати того або іншого податку та збору.

З метою проведення податкового контролю платники податків підлягають реєстрації або взяттю на облік у контролюючих органах за місцезнаходженням юридичних осіб, відокремлених підрозділів юридичних осіб, місцем проживання особи (основне місце обліку), а також за місцем розташування (реєстрації) їх підрозділів, рухомого та нерухомого майна, об'єктів оподаткування або об'єктів, які пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність (неосновне місце обліку). Об'єктами оподаткування і об'єктами, пов'язаними з оподаткуванням, є майно та дії, у зв'язку з якими у платника податків виникають обов'язки щодо сплати податків та зборів.

5. Види та порядок проведення перевірок контролюючими органами

Контролюючі органи мають право проводити камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки.

Камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків та даних системи електронного адміністрування податку на додану вартість, а також даних Єдиного реєстру акцизних накладних та даних системи електронного адміністрування реалізації пального.

Документальною перевіркою вважається перевірка, предметом якої є своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати усіх передбачених ПКУ податків та зборів, а також дотримання валютного та

іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами) та яка проводиться на підставі податкових декларацій (розрахунків), фінансової, статистичної та іншої звітності, реєстрів податкового та бухгалтерського обліку, ведення яких передбачено законом, первинних документів, які використовуються в бухгалтерському та податковому обліку і пов'язані з нарахуванням і сплатою податків та зборів, виконанням вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, а також отриманих в установленому законодавством порядку контролюючим органом документів та податкової інформації, у тому числі за результатами перевірок інших платників податків. Документальні перевірки поділяються на планові та позапланові, виїзні та невиїзні.

Фактичною вважається перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника.

6. Порядок оформлення результатів податкової перевірки

Результати перевірок (крім камеральних та електронних перевірок) оформлюються у формі довідки або акта – у разі встановлення порушень, які підписуються посадовими особами контролюючого органу та платниками податків або їх законними представниками (у разі наявності). В акті відображається виявленні порушення, що є підставою для донарахування суми податку, застосування фінансових та адміністративних санкцій. Акт (довідка) перевірки, складається у двох примірниках, підписується посадовими особами контролюючого органу, які проводили перевірку, та реєструється у контролюючому органі протягом п'яти робочих днів з дня, що настає за днем закінчення установленого для проведення перевірки строку. У разі незгоди платника податків або його законних представників з висновками перевірки чи фактами і даними, викладеними в акті (довідці) перевірки, вони мають право подати свої заперечення до контролюючого органу за основним місцем обліку такого платника податків протягом п'яти робочих днів з дня отримання акта (довідки). Такі заперечення є невід'ємною частиною акта (довідки) перевірки.

Тема 5. Правове регулювання оподаткування доходів фізичних осіб та податку на прибуток підприємств

1. Характеристика податку на доходи фізичних осіб: платники податку, об'єкт оподаткування; база оподаткування.
2. Порядок застосування податкової соціальної пільги та податкової знижки. Ставки податку.
3. Порядок обчислення та утримання податку.
4. Місце податку на прибуток підприємств у податковій системі України.

5. Загальна характеристика суб'єкта та об'єкта податку на прибуток підприємств.

6. Ставки, порядок сплати та звітності податку на прибуток підприємств.

Основний зміст

1. Характеристика податку на доходи фізичних осіб: платники податку, об'єкт оподаткування; база оподаткування

Правовий статус платника податку – фізичної особи залежить від того, чи є така особа резидентом або нерезидентом. Для залучення особи до сплати податку використовуються два критерії: територіальності і резидентства. Відповідно до принципу територіальності до оподаткування залучаються всі особи, які мають об'єкт оподаткування із джерелом походження у країні. Таким чином, визначаючим для оподаткування є об'єкт оподаткування, при цьому громадянство, національна приналежність, місце проживання не беруться до уваги.

Принцип резидентства поділяє платників податків на резидентів і нерезидентів. Критерії визначення резидентського статусу фізичної встановлюються національним законодавством на підставі такого критерію, що являє собою сукупність передбачених податковим законодавством ознак, які дають підставу для визнання особи резидентом. Для визнання особи платником податку на доходи фізичних осіб податковим резидентом України встановлюються певні умови, перелічені у п. 14.1.213 ст. 14 ПК України.

2. Порядок застосування податкової соціальної пільги та податкової знижки. Ставки податку

Податкова соціальна пільга встановлюється, в залежності від категорії платника податку може становити 100, 150, 200 відсотків суми пільги визначеної, як 50 відсотків розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи, або 50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму.

Відповідно до п. 14.1.170. ст.14, податкова знижка для фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, – документально підтверджена сума (вартість) витрат платника податку – резидента у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів – фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподаткованого доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді заробітної плати.

Податкова знижка може бути надана виключно резиденту, який має реєстраційний номер облікової картки платника податку, іноземець не має права на застосування податкової пільги.

Право на використання податкової знижки мають тільки фізичні особи-резиденти, які отримували оподатковуваний дохід у вигляді заробітної плати.

3. Порядок обчислення та утримання податку

Відповідно до Податкового кодексу України (розділ IV) існує три способи сплати податку з доходів фізичних осіб:

1) у джерела виплати, що здійснюється шляхом утримання бухгалтерією підприємства, або суб'єктом підприємницької діяльності, або особою, що здійснює незалежну професійну діяльність (податковим агентом) податку до або під час виплати доходу;

2) самостійно – за визначені ПКУ податкові періоди (наприклад, з доходів, отриманих у вигляді орендної плати від фізичної особи);

3) декларацийний – шляхом надання до контролюючого органу декларації про доходи, отримані за звітний податковий рік платником податків.

Слід усвідомити різницю у виконанні податкового обов'язку за податком на доходи фізичних осіб, який сплачується самостійно платником податку або утримується податковим агентом.

Податковий кодекс України встановлює загальний механізм справляння податку на доходи фізичних осіб, та особливі умови – база оподаткування, ставки податку, строки та порядок сплати щодо окремих видів доходів. Спеціальні умови оподаткування застосовуються щодо доходів, отриманих від продажу рухомого та нерухомого майна, надання нерухомості в оренду (житловий найм), доходів, отриманих як спадок або подарунок, інвестиційного прибутку тощо.

Також слід звернути увагу на порядок та умови оподаткування доходів фізичних осіб-підприємців та самозайнятих осіб.

4. Місце податку на прибуток підприємств у податковій системі України

В умовах ринкових відносин держава, впливаючи на прибуток юридичних осіб, може здійснювати регулювання основних економічних процесів, які відбуваються у країні в цілому. Одним з основних інструментів впливу держави на прибуток підприємств є податок на прибуток.

Податок на прибуток є класичним варіантом прямого податку, що справляється з юридичних осіб в Україні. Податок на прибуток є головним загальнодержавним прямим податком з юридичних осіб. Він посідає лівову частку надходжень державного бюджету, 10% надходжень від цього податку закріплено в якості доходного джерела обласних бюджетів.

5. Загальна характеристика суб'єкта та об'єкта податку на прибуток підприємств

Платники податку поділяються на резидентів та нерезидентів за ознакою місця реєстрації. Серед резидентів платниками є усі суб'єкти господарювання – юридичні особи, які провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами.

Серед нерезидентів платниками є: юридичні особи, які утворені в будь-якій організаційно-правовій формі та отримують доходи з джерелом походження з України, за винятком установ та організацій, що мають дипломатичні привілеї або імунітет згідно з міжнародними договорами України; постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи із

джерелом походження з України або виконують агентські (представницькі) та інші функції стосовно таких нерезидентів чи їх засновників.

Не є платниками податку неприбуткові підприємства, установи та організації, внесені контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій за умови дотримання ряду вимог.

Об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на суму податкових різниць.

6. Ставки, порядок сплати та звітності податку на прибуток підприємств

Базою оподаткування є грошове вираження об'єкту оподаткування. Базова ставка податку становить 18 відсотків. Законодавством передбачено особливості оподаткування певних видів діяльності.

Податок нараховується платником самостійно за ставкою, визначеною Податковим кодексом України. Податковими (звітними) періодами для податку на прибуток підприємств, крім випадків, передбачених пунктом 137.5 ПК України, є календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік. При цьому податкова декларація розраховується наростаючим підсумком. Податковий (звітний) період починається з першого календарного дня податкового (звітного) періоду і закінчується останнім календарним днем податкового (звітного) періоду, крім: виробників сільськогосподарської продукції, які можуть обрати річний податковий (звітний) період, який починається з 1 липня поточного звітного року і закінчується 30 червня наступного звітного року.

Тема 6. Правове регулювання непрямого оподаткування

1. Характерні особливості непрямих податків.
2. Характеристика податку на додану вартість.
3. Акцизний податок.
4. Мито: поняття та місце в системі обов'язкових платежів.

Порядок нарахування та справляння мита. Види мита.

Основний зміст

1. Характерні особливості непрямих податків

Непрямі податки – податки на товари і послуги, що встановлюються у вигляді надбавки до ціни або тарифу, оплачуються покупцями при купівлі товарів та отриманні послуг, а в бюджет вносяться продавцями чи рідше виробниками цих товарів та послуг.

Непрямі податки характеризуються високою швидкістю надходження до бюджету, оскільки їх перерахування відбувається відразу після реалізації товару чи послуги. Непрямі податки застраховані від ризику їх несплати у

разі нерентабельного виробництва, оскільки не залежать від прибутку підприємства, їм властива постійність надходжень, зважаючи на наявність постійної потреби населення у споживанні товарів і послуг. Непрямі податки характеризуються відносною рівномірністю надходжень у територіальному розрізі, що забезпечується характером їх справляння, використовуючи їх, держава отримує можливість регулювати рівень споживання населенням певних груп товарів – стимулювати споживання корисних або стримувати споживання небезпечних для здоров'я людей груп товарів, передусім продовольчого характеру.

2. Характеристика податку на додану вартість

Правовому регулюванню справляння податку на додану вартість (ПДВ) присвячено розділ V Податкового кодексу України. Розглянемо основні елементи юридичного складу ПДВ.

Система платників податку на додану вартість доволі складна. Всіх платників ПДВ можна умовно поділити на «загальних» та «спеціальних». При цьому «загальні» платники ПДВ в свою чергу складаються з трьох груп.

Об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з:

1) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, у тому числі операції з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу в користування лізингоотримувачу/орендарю;

2) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України;

3) ввезення товарів на митну територію України;

4) вивезення товарів за межі митної території України;

5) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом.

База оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів. При цьому база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг не може бути нижче ціни придбання таких товарів/послуг, база оподаткування операцій з постачання самостійно виготовлених товарів/послуг не може бути нижче звичайних цін, а база оподаткування операцій з постачання необоротних активів не може бути нижче балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку.

Базова ставка податку становить 20 відсотків від бази оподаткування та додається до ціни товару/послуги. Пільгова ставка податку становить 0 відсотків для операцій експорту, реекспорту, заправки морських та повітряних суден, що здійснюють рейси за межами території України тощо. За цими операціями податкові зобов'язання не виникають, проте платники, що їх здійснюють, можуть отримувати право на податковий кредит та бюджетне відшкодування.

Звітним (податковим) періодом є один календарний місяць. Платники єдиного податку можуть обрати податковим (звітним) періодом календарний квартал.

Сума податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або бюджетному відшкодуванню, визначається як різниця між сумою податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту такого звітного (податкового) періоду.

При позитивному значенні цієї суми вона підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету, при від'ємному – бюджетному відшкодуванню, чи зменшує податковий борг з ПДВ, чи збільшує податковий кредит наступних періодів чи зараховується за заявою платника в рахунок сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу такого платника з інших платежів, що сплачуються до Державного бюджету України.

Дані податкової декларації з ПДВ, в тому числі обґрунтованість сум податкового кредиту (бюджетного відшкодування) перевіряються в ході камеральної (а в деяких випадках – документальної позапланової виїзної перевірки) на протязі 30 календарних днів після закінчення граничного терміну подання декларації. З 2015 року впроваджено систему електронного адміністрування ПДВ.

3. Акцизний податок

Правовому регулюванню акцизного податку присвячено розділ VI Податкового кодексу України. Акцизний податок є специфічним непрямим податком, який додається до ціни підакцизних товарів. Відповідно до п. 215.1. ст. 215 ПК України до підакцизних товарів належать: спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво; тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну; пальне; автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів; електрична енергія.

Система платників акцизного податку складна і неоднорідна. Найбільш «загальними» групами платників є: суб'єкти господарювання, що виробляють підакцизні товари (продукцію) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини; суб'єкти господарювання, що ввозять підакцизні товари (продукцію) на митну територію України; фізичні особи, які ввозять підакцизні товари (продукцію) на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства.

Об'єктами оподаткування є операції з:

реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції);

реалізації та/або передачі в межах одного підприємства підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки, своїм працівникам, а також здійснення внесків підакцизними товарами (продукцією) до статутного капіталу;

ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України та інші більш специфічні об'єкти оподаткування (реалізація конфіскованих, безхазяйних підакцизних товарів, оптове постачання електроенергії тощо).

База оподаткування залежить від об'єкту оподаткування та виду підакцизної продукції.

Для оподаткування акцизним податком окремих видів підакцизних товарів (продукції) застосовуються: адвалорні (у процентах до обороту реалізації товару (продукції), специфічні (у твердих сумах з одиниці товару (продукції) та адвалорні й специфічні ставки одночасно

4. Мито: поняття та місце в системі обов'язкових платежів.

Порядок нарахування та справляння мита. Види мита

Мито – це вид непрямого оподаткування, яке пов'язане із зовнішньоекономічною діяльністю, тобто це є податок з переміщення товарів при експорті, імпорті, транзиті. Мито на даний час не відіграє відчутної ролі у податковій системі. Це пов'язано з розвитком світової торгівлі, обмеженням різних бар'єрів, у тому числі митних. Існуючі на даний час міжнародні домовленості передбачають або пільгове митне оподаткування, або взагалі безмитну торгівлю. Мита як різновид податків на споживання сьогодні встановлюються найчастіше не з метою поповнити доходи бюджету (хоча іноді і це має місце), а захистити внутрішній ринок, національну промисловість і сільське господарство.

В Україні застосовуються такі види мита: ввізне мито – на товари, що ввозяться на митну територію України; вивізне мито – на українські товари, що вивозяться з України; сезонне мито – на окремі товари на строк не менше 60 та не більше 120 послідовних календарних днів з дня встановлення; особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне та додатковий імпорتنний збір – з метою захисту економічних інтересів України та українських товаровиробників та незалежно від інших видів мита.

Мито обраховується:

у відсотках до митної вартості товарів (адвалерна ставка),

у грошовому розмірі на кількість товарів у встановлених законом одиницях виміру (специфічна ставка);

одночасно у відсотках до митної вартості товарів та у відсотках до митної вартості товарів (комбінована ставка).

Тема 7. Місцеві податки та збори

1. Податок на нерухоме майно.
2. Плата за землю.
3. Місцеві збори.

Основний зміст

1. Податок на нерухоме майно

Податок на майно належить до місцевих податків та складається з: податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та плати за землю.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (ст. 266 Податкового кодексу) стягується з житлової та нежитлової нерухомості. До нежитлової нерухомості також відносяться будівлі готельні, офісні, торгові центри, бази та склади, будівлі підприємств побутового обслуговування, гаражі, будівлі промислові та склади, господарські (присадибні) будівлі, до яких належать сараї, хліви, гаражі, літні кухні, майстерні, вбиральні, погребі, навіси, котельні, бойлерні, трансформаторні підстанції та інші.

Не є об'єктом оподаткування, зокрема, об'єкти нежитлової нерухомості, які використовуються суб'єктами господарювання малого та середнього бізнесу, що провадять свою діяльність в малих архітектурних формах та на ринках, будівлі промисловості, зокрема виробничі корпуси, цехи, складські приміщення промислових підприємств, будівлі, споруди сільськогосподарських товаровиробників, призначені для використання безпосередньо у сільськогосподарській діяльності, об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, які перебувають у власності громадських організацій інвалідів та їх підприємств.

Платниками транспортного податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні легкові автомобілі. Об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, які використовувалися до 5 років і мають об'єм циліндрів двигуна понад 3000 куб. см. Ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування.

2. Плата за землю

Земельний податок регулюється ст. 269-287 Податкового кодексу, орендна плата – ст. 288. Об'єктами оподаткування земельним податком є: земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні; земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Органи місцевого самоврядування самостійно встановлюють ставки плати за землю та пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території.

Відповідні рішення мають бути оприлюднені та, як правило, бути доступними онлайн — на сайтах відповідних органів або на сайті Державної податкової служби України.

Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено (незалежно від місцезнаходження), встановлюється у розмірі не більше 3 відсотків від їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування — не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для сільськогосподарських угідь — не менше 0,3 відсотка та не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для лісових земель — не більше 0,1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки.

Ставка податку встановлюється у розмірі не більше 12 відсотків їх нормативної грошової оцінки за земельні ділянки, які перебувають у

постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форм власності).

Ставки земельного податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено, встановлюються:

за земельні ділянки, розташовані за межами населених пунктів або в межах населених пунктів, – у розмірі не більше 5% від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області,

для сільськогосподарських угідь – не менше 0,3% та не більше 5% від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі,

для лісових земель – не більше 0,1% від нормативної грошової оцінки площі ріллі.

3. Місцеві збори

До місцевих належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених Податковим кодексом, рішеннями сільських, селищних, міських рад та рад об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, у межах їх повноважень і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад. До місцевих зборів належать: збір за місця для паркування транспортних засобів; туристичний збір.

Місцеві ради в межах повноважень, визначених Податковим кодексом України, вирішують питання відповідно до вимог Податкового кодексу щодо встановлення збору за місця для паркування транспортних засобів, туристичного збору. Установлення місцевих податків та зборів, не передбачених Кодексом, забороняється. Зарахування місцевих податків та зборів до відповідних місцевих бюджетів здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Теоретичні засади оподаткування

1. Поняття та види обов'язкових платежів за Податковим кодексом України, їх характерні ознаки.
2. Види податків та зборів.
3. Функції податків та зборів.
4. Елементи податку.
5. Ієрархія податкового законодавства.
6. Принципи податкового законодавства.

Література: 1,3, 4, 5, 11, 13, 14, 20, 21, 22...

Тема 2. Податкові правовідносини

2. Поняття та особливості податкових правовідносин.
2. Податковий обов'язок: поняття та зміст. Виникнення, зміна та припинення податкового обов'язку.
3. Суб'єкти та учасники податкових правовідносин.

Література: 1,2, 5, 6, 7, 8, 10, 33, 34, 35...

Тема 3. Теоретико-правові засади адміністрування податків та зборів

1. Способи визначення податкового зобов'язання за чинним законодавством. Податкова декларація.
2. Податкове повідомлення та податкова вимога. Порядок застосування.
3. Податкова застава: поняття, умови застосування.
4. Адміністративний арешт майна платника податків: поняття, умови, порядок застосування.
5. Санкції, що застосовуються до платників податків за порушення податкового законодавства за Податковим кодексом України.
6. Порядок оскарження рішень контролюючих органів.

Література: 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 20 ...

Тема 4. Податковий контроль як форма діяльності фіскальних органів

2. Поняття та форми податкового контролю.
2. Повноваження контролюючих органів щодо здійснення податкового контролю.
3. Інформаційно–аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів.
4. Вимоги щодо реєстрації фізичних осіб, самозайнятих осіб, фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб як платників податків.
5. Види та порядок проведення перевірок контролюючими органами.
6. Порядок оформлення результатів податкової перевірки.

Література: 1, 7, 11, 22, 24, 26, 28, 30, 35, 38 ...

Тема 5. Правове регулювання оподаткування доходів фізичних осіб та податку на прибуток підприємств

1. Характеристика податку на доходи фізичних осіб: платники податку, об'єкт оподаткування; база оподаткування.
2. Порядок застосування податкової соціальної пільги та податкової знижки. Ставки податку.
3. Порядок обчислення та утримання податку.
4. Місце податку на прибуток підприємств у податковій системі України.
5. Загальна характеристика суб'єкта та об'єкта податку на прибуток підприємств.
6. Ставки, порядок сплати та звітності податку на прибуток підприємств.

Література: 1, 2, 5, 45, 46, 47, 48, 59, 60, 61...

Тема 6. Правове регулювання непрямого оподаткування

1. Характерні особливості непрямих податків.
2. Характеристика податку на додану вартість.
3. Акцизний податок.
4. Мито: поняття та місце в системі обов'язкових платежів. Порядок нарахування та справляння мита. Види мита.

Література: 1, 4, 5, 6, 7, 13, 14, 16, 17, 18, 19...

Тема 7. Місцеві податки та збори

1. Податок на нерухоме майно.
2. Плата за землю.
3. Місцеві збори.

Література: 4, 5, 6, 7, 8, 11, 25, 26, 27, 28

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

До Теми 1. Теоретичні засади оподаткування

Завдання

1. Розкрийте зміст норм Конституції України, які закріплюють конституційні основи податкового права.
2. Прийом, використаний законодавцем у п. 160.8 Податкового кодексу, є типовим прикладом: а) презумпції; б) фікції. У чому полягає відмінність між презумпцією і фікцією?
3. Наведіть приклади реалізації регулятивної функції різними податками та зборами.

Кейс 1

Який чи які з принципів оподаткування порушуються самим законодавцем? Наведіть конкретні приклади.

Кейс 2

Які податки за часи незалежної України були встановлені не законами, а іншими нормативно-правовими актами?

До Теми 2. Податкові правовідносини

Завдання

1. Визначити місце податкового права в системі права України.
2. Пояснити структуру податкового права.
3. Наведіть приклади правостворюючих, правозмінюючих та правоприпиняючих юридичних фактів щодо податкових правовідносин.
4. Як співвідносяться податковий обов'язок із податковим зобов'язанням та грошовим зобов'язанням платника податку.
5. Надайте характеристику суб'єктів та учасників податкових правовідносин: їх прав та обов'язків.

Кейс 1

Який із перелічених суб'єктів може бути учасником податкових правовідносин: а) фізична особа; б) підприємство; в) державна податкова інспекція; г) територіальні органи Державного казначейства; д) Міністерство фінансів; е) органи місцевого самоврядування.

Відповідь поясніть.

Кейс 2

Ангелов А.А. у 2015 році придбав житловий будинок, власником якого став одноособово. У 2016 році у зв'язку з психічною хворобою був визнаний судом недієздатним. Охарактеризуйте яким чином буде виконуватися його податкове зобов'язання щодо сплати податку на нерухоме майно.

До Теми 3. Теоретико-правові засади адміністрування податків та зборів

Завдання

1. Ознайомившись із формою податкової декларації з податку на доходи фізичних осіб (декларації про майновий стан і доходи, яка затверджена наказом Міністерства фінансів України від 02 жовтня 2015 за № 859); заповніть таку декларацію за поточний чи минулий рік за одного із своїх родичів, які отримували доходи не від податкових агентів (зокрема від інших фізичних осіб) (від підприємницької чи незалежної професійної діяльності) та/чи іноземні доходи.

2. Ознайомитись з формою податкового повідомлення – рішення (форма «Ф»), затвердженою Наказом Мінфіну, визначити яку додаткову інформацію (реквізити) містить ця форма, порівняно з вимогами ст. 58 ПК України до змісту ППР? Яку функцію в зазначеній формі ППР виконує корінець податкового повідомлення– рішення?

Кейс 1

Бухгалтер підприємства «А» звернувся до податкового органу для виконання обов'язку з подання декларації з податку на прибуток підприємства за звітний період. В усній формі посадовою особою контролюючого органу було відмовлено в прийнятті декларації та висунуто вимогу змінити дані декларації з від'ємного значення об'єкта оподаткування (збиток) до позитивного в сумі не менше ніж 100 тис. грн., мотивуючи її тим, що підприємство вже два періоди поспіль подавало декларацію з від'ємним значенням. Надайте правову оцінку такій ситуації. Яким чином діяти платнику податків, якщо він не згоден з висунутою вимогою та не хоче наражатися на штрафні санкції?

До Теми 4. Податковий контроль як форма діяльності фіскальних органів

Завдання

1. Надати аналіз форм податкового контролю та визначити їх недоліки та переваги.

2. Надати оцінку ефективності здійснення податкового контролю в Україні та з урахуванням зарубіжного досвіду, запропонувати шляхи покращення.

3. Надати порівняльну характеристику діяльності Державної фіскальної служби та митних органів в сфері здійснення податкового контролю.

Кейс 1

Платник податків отримав податкове повідомлення–рішення після спливу терміну сплати податку. У зв'язку з чим податок був сплачений пізніше встановленого в законодавстві терміну сплати податку. Контролюючий орган нарахував платнику податків пеню у зв'язку з несвоєчасною сплатою податку. Платник податків рішення податкового органу оскаржив, послався на те, що він не мав можливості сплатити податок у зв'язку з несвоєчасним отриманням податкового повідомлення. Однак контролюючий орган заперечив, вказавши на те, що обов'язок по сплаті податку виникає з моменту появи об'єкта оподаткування. Надайте правову оцінку ситуації

Кейс 2

Платник податку не допустив перевіряючих до проведення фактичної перевірки за наявності в податкових інспекторів усіх необхідних документів для проведення такої перевірки. Контролюючий орган прийняв рішення про застосування адміністративного арешту платника податків на підставі п.94.2.3 ПК України. В ході судового оскарження вказаного рішення платник апелював до того факту, що службові посвідчення податкових інспекторів-ревізорів були видані Міністерством доходів і зборів України, а наказ про проведення перевірки – органом Державної фіскальної служби України. Оцініть вагомість доводів платника податків з посиланнями на судову практику в подібних спорах.

Кейс 3

Контролюючий орган прийняв рішення про залучення громадського об'єднання «Воля» до відповідальності за порушення терміну подання заяви про взяття на облік за місцем знаходження відокремленого підрозділу. Однак платник податків від сплати штрафних санкцій відмовився, посилаючись на наявність пом'якшуючих вину обставин, якими, на його думку, є виконання специфічних соціальних функцій і незайняття підприємницькою діяльністю. Суд першої інстанції визнав зазначені обставини пом'якшуючими провину і звільнив організацію від відповідальності. Надайте правову оцінку ситуації.

До Теми 5. Правове регулювання оподаткування доходів фізичних осіб та податку на прибуток підприємств

Завдання

1. Визначте особливості встановлення резидентського статусу фізичної особи.

2. Дослідіть особливості формування бази оподаткування за окремими видами доходів.

3. Охарактеризуйте умови та обмеження щодо отримання податкової соціальної пільги та податкової знижки.

4. Дослідіть іноземний досвід оподаткування доходів, отриманих як спадок та подарунок.

5. Проаналізуйте особливості оподаткування іноземних доходів та порядок і умови заліку податку, сплаченого закордоном.

Кейс 1

Іванов І.І. протягом останніх 5 – ти років постійно проживає та працює у Італії. У січні звітного року він отримав у спадщину від бабусі житловий будинок (право власності було зареєстроване у лютому цього ж року). У грудні цього ж року він здійснює продаж такого будинку. Визначте які податки та у якому порядку має сплатити Іванов І.І.

Кейс 2

Петров П.П. протягом звітного року отримав доходи від роботодавця у сумі 100 тис. грн. (сума податку склала 18 тис грн.), доходи від продажу будинку (який перебував у його власності 3 роки та така продаж відбулася один раз за рік) у розмірі 300 тис грн, отримав спадок від матері – громадянки Ізраїлю як кошти на пенсійному рахунку у сумі 50 тис. грн. Який порядок сплати податку із зазначених доходів? Чи виникає обов'язок щодо декларування доходів у звітному році? Заповніть податкову декларацію Петрова П.П. відповідно до наданих умов.

До Тема 6. Правове регулювання непрямого оподаткування

Завдання

1. Здійснити порівняльну характеристику справляння ПДВ та акцизного податку.

2. Проаналізувати вплив спеціальних видів мита на розвиток економічного добробуту країни.

Кейс 1

Особа – платник податку, який працює за спрощеною системою оподаткування, планує з нового року перейти на загальну систему оподаткування та зареєструватися платником ПДВ. До цього часу особа не була зареєстрованою платником ПДВ. Чи враховуються при обчисленні загальної суми від здійснення операцій з поставки товарів (послуг) з метою реєстрації платником ПДВ обсяги операцій такої особи у період, коли вона працювала за спрощеною системою оподаткування?

Кейс 2

Підприємство здійснює діяльність по видавництву та доставці журналу «Експрес» на митній території України. В якому порядку його операції будуть обкладатися ПДВ?

Кейс 3

Комунальному підприємству (zareestrowane yak platnyk PDV) zгідно z рішенням сесії облради виділено кошти на поповнення статутного фонду. Витрачатимуться вони на капітальні інвестиції з метою подальшого використання у виробництві послуг. Чи має право підприємство віднести до податкового кредиту суму PDV, сплачену за придбані за рахунок таких коштів основні фонди?

До Теми 7. Місцеві податки та збори

Кейс 1

Громадянин Іванов був сповіщений, що може прийняти спадок від своєї померлої бабусі. Серед об'єктів спадщини – квартира, площею 118 м² та житловий будинок, площею 272 м². У разі прийняття спадщини, яким чином успадковане майно буде обкладатися податком на нерухомість?

Кейс 2

Громадянин Кобильник одружився з громадянкою Бондаренко. Громадянину Кобильнику на праві приватної власності належить квартира загальною площею 160 м², яка знаходиться у Суворовському районі м. Одеси, складається з кімнат колишнього гуртожитку. Громадянці Бондаренко належить на праві приватної власності квартира в Приморському районі м. Одеси, загальною площею 135 м². Яким чином молода родина буде сплачувати податок на нерухомість?

Кейс 3

Директор загальноосвітньої школи м. Одеси поїхав на конференцію в м. Трускавець. Він вирішив взяти разом з собою свою дружину та дворічного сина. Яким чином буде сплачено туристичний збір?

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Особливості податкового законодавства.
2. Ієрархія податкового законодавства.
3. Інтерпретаційні акти: податкові роз'яснення та судова практика.
4. Правовий механізм податку: характеристика елементів податку.
5. Система обов'язкових платежів відповідно до Податкового Кодексу України.
6. Поняття прямих та непрямих податків, їх особливості.
7. Податкові правовідносини, їх основні особливості. Виникнення, зміна та припинення податкових правовідносин.
8. Суб'єкти та учасники податкових правовідносин. Їх права та обов'язки.
9. Види податків та зборів.
10. Характеристика податку з прибутку підприємств.
11. Поняття та принципи податкової системи.
12. Податковий період та його види.
13. Гарантії забезпечення виконання зобов'язань по сплаті податків та зборів.
14. Характеристика податку на додану вартість.
15. Операції, які не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість і операції, звільнені від оподаткування цим податком.
16. Порядок нарахування і сплати податку на додану вартість з імпорту і експорту товарів.
17. Умови та порядок застосування податкового кредиту по податку на додану вартість.
18. Акцизний податок. Платники, ставки та об'єкти оподаткування.
19. Порядок оподаткування акцизним податком імпорту товарів.
20. Характеристика податку з доходів фізичних осіб: платники, податкові агенти, об'єкт оподаткування, загальний оподатковуваний доход.
21. Доходи, що не включаються до складу оподаткованого доходу.

- 22.Порядок застосування податкової соціальної пільги та податкової знижки.
- 23.Ставки по податку з доходів фізичних осіб. Порядок нарахування та утримання податку.
24. Оподаткування податком з доходів фізичних осіб доходів, отриманих в результаті здійснення операцій з рухомим та нерухомим майном.
25. Оподаткування відсотків, дивідендів, роялті, вигравів та призів податком з доходів фізичних осіб.
- 26.Оподаткування інвестиційного прибутку фізичної особи.
- 27.Порядок оподаткування іноземних доходів та доходів фізичних осіб – нерезидентів.
- 28.Порядок оподаткування податком з доходів фізичних осіб доходу, отриманого в результаті прийняття спадщини, оподаткування подарків.
- 29.Оподаткування доходів фізичних осіб, які займаються підприємницькою діяльністю та проводять незалежну професійну діяльність.
- 30.Плата за землю за чинним законодавством.
- 31.Порядок оподаткування єдиним податком.
- 32.Місцеві податки і збори.
- 33.Мито. Види і порядок нарахування.
- 34.Характерні особливості мита.
- 35.Відмінності мита від податку.
- 36.Податок на нерухоме майно.
- 37.Поняття податкового зобов'язання, податкового боргу, грошового зобов'язання.
- 38.Податкове повідомлення і податкова вимога : механізм застосування.
- 39.Презумпція правомірності рішень платника податків та податкові консультації.
- 40.Контроль за правильністю нарахування і сплати податків та інших обов'язкових платежів. Права і функції контролюючих органів.
41. Податкова застава. Виникнення права податкової застави.
42. Реєстрація та узгодження операцій з активами.
- 43.Призупинення податкової застави.
- 44.Адміністративний арешт активів платника податків. Поняття і обставини застосування адміністративного арешту.
45. Підстави застосування санкцій за порушення податкового законодавства.
- 46.Порядок узгодження сум податкових зобов'язань, визначення податкового боргу та оскарження рішень контролюючих органів.
- 47.Порядок визначення податкового зобов'язання платника податків.
- 48.Податкова декларація.
49. Пеня. Порядок нарахування, призупинення строків.
- 50.Закінчення строків нарахування пені та її розмір.
51. Способи забезпечення сплати податкового зобов'язання платника податків.
- 52.Джерела сплати податкових зобов'язань або погашення податкового боргу.

53. Продаж активів, що перебувають у податковій заставі.
54. Розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань платника податків.
55. Поняття та форми податкового контролю.
56. Види податкових перевірок.
57. Поняття та порядок проведення камеральних перевірок.
58. Порядок, строки проведення планових документальних перевірок.
59. Документальна позапланова невіїзна перевірка.
60. Підстави, порядок та строки проведення фактичних податкових перевірок.
61. Умови допуску посадових осіб контролюючого органу.
62. Особливості електронних перевірок.
63. Порядок оформлення результатів податкової перевірки.
64. Види юридичної відповідальності за податкові правопорушення.
65. Санкції за податкові правопорушення: порядок та умови застосування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка «5» (відмінно) – здобувач вищої освіти вільно орієнтується в теоретичному матеріалі та без помилок застосовує теоретичні знання при розв'язанні практичних задач.

Оцінка «4» – здобувач вищої освіти знає основний масив теоретичного матеріалу, але або плутається при його поясненні, або застосовує його на практиці з помилками (при розв'язанні практичних задач).

Оцінка «3» (задовільно) – здобувач вищої освіти має лише уривчасті теоретичні знання та розв'язує лише 50 відсотків практичних задач.

Оцінка «2» (незадовільно) – здобувач вищої освіти не орієнтується в теоретичному матеріалі та виконує менше 50 відсотків практичних задач або не може розв'язувати практичні задачі взагалі.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для курсового (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно можливістю повторного складання	3 3	не зараховано можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно обов'язковим повторним вивченням дисципліни	3 3	не зараховано обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЛІК НЕОБХІДНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Спеціальна література

1. Адміністративне право України: Підручник. За заг. ред. С.В. Ківалова. О.: Юрид. л-ра, 2003. 896 с.
2. Алисов Е.А. Правовое регулирование валютных отношений в
3. Бекерская Д.А. Правовые проблемы расходов государственного и местного бюджетов. Матеріали міжнар. наук, конференції «Проблеми фінансового права». Чернівці: ЧДУ, 1996. Вип. 1. С. 105-109.
4. Бекерская Д.А. Финансовое право в Украине: учеб.-метод. рекоменд. по изуч. курса. О.: Юрид. л-ра, 2005. 124 с.
5. Боднарук Ю. В. Матеріальні і процесуальні норми в податковому праві. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук, праць*. О.: Юрид. л-ра, 2007. Вип. 34. 198-206.
6. Боднарук Ю.В. Розмивання конституційної гарантії фіскального методу обмеження права власності в законний спосіб через недосконалість визначення категорії «збір» в ПК України. *Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 17 травня, 2019 р.)* / за ред. Г.О. Ульянової. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2019. Т. 2. С.40-43
7. Винницкий Д. В. Субъекты налогового права. М., НОРМА, 2000. 192 с.
8. Волощук Г.В. Фінансові фонди соціального спрямування в Україні: бюджетні, страхові, пенсійні. К.: Центр навч. л-ри, 2004. 184 с.
9. Воронова Л.К. Конституція України і фінансове законодавство. *Право України*. 2012. № 1-2. С. 111-124.

10. Годме П.М. Финансовое право. М.: Прогресс, 1979. 429 с.
11. Голядова Т.О. Правові засади функціонування аудиторської діяльності в Україні. *Visegrad journal on human rights. Snina, the Slovak Republic*. 2019. № 3. С.98-104.
12. Голядова Т.О. Пріоритетні шляхи реформування системи органів державного фінансового контролю в Україні. *Visegrad journal on human rights. Snina, the Slovak Republic*. 2019. № 2. С.82-87.
13. Дмитрик О.О. Джерела фінансового права: проблеми та перспективи розвитку : монографія. Х.: Апостроф, 2010. 328 с.
14. Іванський А.Й. Деякі шляхи подальшого вдосконалення правового забезпечення фінансового контролю в Україні та європейський досвід. *Розвиток державного фінансового контролю в контексті економічної безпеки країни* : зб. матер. I Міжнародного форуму / Держ. фіск. служб. України, Університет ДФС України. (Ірпінь, 2019.) С. 213-217.
15. Іванський А.Й. Фінансова-правова відповідальність: теоретичний аналіз: монографія. О.: Юрид. л-ра, 2008. 501 с.
16. Іванський А.Й. Фінансово-правові санкції: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 500 с.
17. Кіценко В.С. Методологія вирішення податкових спорів. Система фінансового права: проблеми теорії і правового регулювання: монографія. О.: Фенікс, 2011. С. 41-62.
18. Кіценко В.С. Поняття та структура механізму розв'язання податкових спорів в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2010. № 2. С. 269-273.
19. Койчева О.С., Білоус-Осінь Т.І. Теоретико-правові засади випуску та обігу державних цінних паперів. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «одеська юридична академія*. 2019. № 2. С. 73-82.
20. Кравцов Д.В. Фінансові правовідносини у сфері інвестиційної діяльності. *Актуальні проблеми держави і права*: зб. наук, праць. О. : Юрид. л-ра, 2007. Вип. 35. С. 432-435.
21. Кравцов Д.В. Фінансово-правове забезпечення інвестиційної і інноваційної діяльності держави в ХХІ ст. Система фінансового права: проблеми теорії і правового регулювання : монографія. О. : Фенікс, 2011. С. 63-78.
22. Крохина Ю.А. Финансовое право России: учебник. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Норма, 2008. 688 с.
23. Кучрявенко М.П. Податкове право. Х.: Легас; Право, 2013. 536 с.
24. Кушнар'ова Т.Є., Кучерявенко М.П. Система податкових органів. Х. : Торсінг, 2000. 240 с.
25. Латковська Т.А. Актуальні питання банківської системи як складової фінансової системи держави. Система фінансового права: проблеми теорії і правового регулювання : монографія. О. Фенікс,

2011. С. 79-128.

26. Латковська Т.А. Місце фінансового права в системі галузей публічного права. *Ethical and Social Dimensions in Public Administration & Law*. International Scientific Conference 17-18 may. Suceava, Romania. 2019.
27. Латковська Т.А. Поняття та види джерел банківського права. *Наукові праці Одеської національної юридичної академії*. О.: Юрид. л-ра. 2010. Т. 9. С. 257-264.
28. Латковська Т.А. Предмет фінансового права та публічна фінансова діяльність. *Наше право*. 2011. № 2. Ч. 1. С. 102-107.
29. Латковська Т.А. Принцип недопустимості подвійного оподаткування. International scientific and practical conference «*Legal practice in EU countries and Ukraine at the modern stage*». Arad, Romania : «Izdevnieciba Baltija Publishing», 25-26 January, 2019. P. 376-380.
30. Латковська Т.А. Пріоритетність публічних фінансових інтересів у фінансовій діяльності як один із принципів фінансового права. *Юридичний вісник НУ «Одеська юридична академія»*. № 3. 2012. С. 61-66.
31. Латковська Т.А. Рішення Конституційного Суду – джерела банківського права? *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 1. С. 70-73.
32. Латковська Т.А. Розвиток науки фінансового права – запорука розвитку Української держави. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Одеса: Юридична література. 2012. Том XI, частина 2. С. 9-18.
33. Латковська Т.А. Розвиток фінансово-правових відносин у сучасних умовах. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук, праць*. О.: Юрид. л-ра, 2010. Вип. 53. С. 464-469.
34. Лебедев. В.А. Финансовое право: учебник. М.: Статут (сер. Золотые страницы российского финансового права), 2000. 461 с.
35. Лукашев О.А. Теоретичні проблеми системи фінансового права: монографія. Х. : Право, 2010. 304 с.
36. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України: в 3 т. К.: Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010. 2389 с.
37. Нестеренко А.С. Правові засади формування та використання місцевих фінансових ресурсів в Україні : монографія. О. : Юрид. л-ра, 2006. 208 с.
38. Нестеренко А.С. Фінансова система України: проблеми теорії : монографія. Одеса: Фенікс, 2014. 576 с.
39. Нестеренко А.С. Функції фінансової системи. Система фінансового права: проблеми теорії і правового регулювання: монографія. О. : Фенікс, 2011. С. 129-150.

40. Нечай А.А. Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів: Монографія. Чернівці: Рута, 2004. 376 с.
41. Нечай А.А. Проблеми правового регулювання публічних фінансів та публічних видатків : монографія. Чернівці : Рута, 2004. 350 с.
42. Нечай А.А. Публичные расходы как трансформированная категория «государственные расходы» в современном финансовом праве. *Научные труды. Российская академия юридических наук.* Вып. 4. В 3 т. Т. 3. М. : Юристъ, 2004. С. 620-624.
43. Ніщимна С.О. Принципи публічного фінансового контролю. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»* 2013. № 1. С. 164-173.
44. Ніщимна С.О. Принципи публічної фінансової діяльності в Україні : монографія. Чернігів : ЧДІЕУ, 2013. 375 с.
45. Ніщимна С.О. Щодо розуміння принципів публічного фінансового контролю. *Наука і правоохорона.* 2013. № 2. С. 199-203.
46. Пархоменко-Цироцяниц С.В. Питання визначення віку настання дієздатності фізичної особи у податковому законодавстві. *Актуальні проблеми держави і права.* О.: Юрид. л-ра, 2009. Вип. 46. С. 160-167.
47. Пархоменко-Цироцяниц С.В. Поняття та значення об'єкта оподаткування для визначення податкового обов'язку платника податку. *Актуальні проблеми держави і права.* О. : Юрид. л-ра, 2007. Вип. 34. С. 187-194.
48. Пархоменко-Цироцяниц С.В. Право платника податку на податкову пільгу: теоретико-правові засади. *Порівняльно-аналітичне право.* 2019 р. № 2. URL: <http://www.pap.in.ua>.
49. Пархоменко-Цироцяниц С.В. Правова природа податкових правовідносин. Система фінансового права: проблеми теорії і правового регулювання : монографія. О. : Фенікс, 2011. С. 151-177.
50. Пархоменко-Цироцяниц С.В. Правові критерії розмежування платників податку з доходів фізичних осіб на резидентів та нерезидентів. *Актуальні проблеми держави і права.* О. : Юрид. л-ра, 2007. Вип. 35. С. 427-432.
51. Перепелица М.А. Правовое регулирование статуса плательщиков налогов и сборов в Украине. Х. : Легас, 2003. 116 с.
52. Подцерковний О.П. Грошові зобов'язання господарського характеру: проблеми теорії і практики. К. Юстініан, 2006. 424 с.
53. Ровинский Е.А. Основные вопросы теории советского финансового права. М. : Юрид. лит., 1960. 193 с.
54. Савченко Л. Законність як основний принцип діяльності органів фінансового контролю. *Фінансове право.* 2002. № 2. С.52-56.
55. Савченко Л. Проблеми правового регулювання методології фінансового контролю. *Право України.* 2013. № 1-2. С. 159-165.

56. Савченко Л., Білоус В. Функції Міністерства фінансів України як органу, що здійснює фінансовий контроль. *Фінансове право*. 2003. № 9. С.89-92.
57. Савченко Л.А. Деякі проблемні питання термінології у фінансовому праві щодо методів фінансового контролю. *Фінансове право*. 2007. № 1. С. 37-43.
58. Савченко Л.А. Здійснення контрольних заходів контрольно-рахунковими органами (порівняльний аналіз законодавства України і зарубіжних країн). *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2002. Випуск 131. С. 69-73.
59. Савченко Л.А. Методы финансового контроля: проблемы определения. Учитель, Ученый... Под ред. Н.П.Кучерявенко. Х. : Право, 2011. 340 с.
60. Савченко Л.А. Поняття фінансового контролю, його функції та об'єкти. *Актуальні проблеми держави і права*. 2001. Вип. 12. С. 274-281
61. Савченко Л.А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні. Ірпінь : Акад. ДПС України, 2001. 407 с.
62. Сідор М.І. Бюджетний процес як вид юридичного процесу. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. праць. 2007. Вип. 35. С. 120-124.
63. Сідор М.І. Бюджетні повноваження Державної фіскальної служби України. *Наше право* : наук.- практ. журнал. К., 2015. № 6. С. 182–186.
64. *Фінансове право України* : навч. посіб. ; за заг. ред. Т.А. Латковської, С.В. Пархоменко-Цироцяниц. Одеса : Фенікс, 2012. 190 с.
65. *Фінансове право України* : навч. посіб. К. : Правова єдність, 2009. 395 с.
66. *Фінансове право України* : підручник. За ред. д-ра юрид. наук, проф. М.П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2013. 400 с.
67. Хохуляк В.В. Поняття в системі науки фінансового права. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук, праць. О. : Юрид. л-ра. 2011. Вип. 63. С. 284-290.
68. Царьова Л.К. Базові фінансово-правові категорії : поняття і зміст. *Наукові праці Одеської національної юридичної академії*. 2004. Т. 3. С. 60-69.
69. Царьова Л.К. Деякі проблеми визначення окремих елементів системи фінансового права. Система фінансового права: проблеми теорії і правового регулювання: монографія. О.: Фенікс, 2011. С. 207-234.
70. Царьова Л.К. Дискусійні питання щодо предмета та системи фінансового права. *Правове життя сучасної України* : тези доповідей Всеукр. наук, конф., 2008. С 175-177.

71. Царьова Л.К. Організаційно-правові основи фінансового контролю в Україні : навч.-метод. посіб. О. : Юрид. л-ра, 1999. 80 с.
72. Царьова Л.К. Підстава відповідальності у фінансово-правових відносинах. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук, праць. О. : Юрид. л-ра, 2001. Вип. 12. С.48-52.
73. Шевченко Н.В. Реформування системи державного фінансового контролю в Україні: проблеми та перспективи. *Вісник Української академії банківської справи*. 2010. № 2. С. 42-45.
74. Шутов М.І. Державний фінансовий контроль в Україні (теорія та практика). Одеса : Юрид. літ., 2004. 132 с.
75. Янжул И.И. Основные начала финансовой науки: Учение о государственных доходах. М. : Статут, 2002. 555 с.
76. Latkovska T., Kasianenko L. Procedural norms in the financially-legal regulation. Public finance: legal aspects: *Collective monograph*. Riga: Izdevnieciba «Baltija Publishing». 2019. 260 p. (P. 80-94).

Нормативно-правові акти

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (Редакція від 21.02.2019 № 2608-III). URL: www.rada.gov.ua
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. (Редакція від 09.11.2019 № 2629-III). URL: www.rada.gov.ua
3. Господарський кодекс України від 16.01. 2003 р. № 436-IV. (Редакція від 21.10.2019 № 2597-VIII). URL: www.rada.gov.ua
4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. (Редакція від 20.10.2019 № 155-XIII). URL: www.rada.gov.ua
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. (Редакція від 20.10.2019 № 129-IX). URL: www.rada.gov.ua
6. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. (Редакція від 27.01.2018 № 2265-VIII). URL: www.rada.gov.ua
7. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. (Редакція від 20.10.2019 № 164-IX, 155-III). URL: www.rada.gov.ua
8. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 р № 16/98-ВР. (Редакція від 20.01.2018 № 2249-VIII). URL: www.rada.gov.ua
9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України, від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. (Редакція від 11.10.2018 № 2542-VIII). URL: www.rada.gov.ua
10. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III. (Редакція від 07.02.2019 № 2473-VIII). URL: www.rada.gov.ua

11. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. (Редакція від 11.01.2019 № 2210-VIII). URL: www.rada.gov.ua
12. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI. (Редакція від 01.11.2019 № 196-IX). URL: www.rada.gov.ua
13. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. (Редакція від 17.10.2019 № 132-IX). URL: www.rada.gov.ua
14. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. (Редакція від 25.09.2019 № 117-IX). URL: www.rada.gov.ua
15. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII. (Редакція від 04.02.2019 № 2478-VIII). URL: www.rada.gov.ua
16. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. (Редакція від 01.10.2018 № 2258-VIII). URL: www.rada.gov.ua
17. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. (Редакція від 21.06.2018 № 2473-VIII). URL: www.rada.gov.ua
18. Концепція забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.08.2012 р. № 569-р. URL: www.rada.gov.ua
19. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. (Редакція від 24.07.2019 № 625-2019-п). URL: www.rada.gov.ua
20. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 р. № 228. (Редакція від 24.07.2019 № 618-2019п). URL: www.rada.gov.ua
21. Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.2010 р. № 1132. (Редакція від 28.02.2019 № 132-2019п). URL: www.rada.gov.ua
22. Про затвердження переліку обставин, що свідчать про наявність загрози виникнення або накопичення податкового боргу, і доказів існування таких обставин: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 р. №1235. (Редакція від 10.06.2017 № 393-2017п). URL: www.rada.gov.ua
23. Про затвердження Порядку здійснення місцевих запозичень: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 р. № 110. (Редакція від 24.07.2019 № 617-2019-п). URL: www.rada.gov.ua
24. Про затвердження Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання

- інвестиційних програм (проектів): Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2011 р. № 520. (Редакція від 19.01.2013 № 18-2013п). URL: www.rada.gov.ua
25. Про деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.08.2011 р. № 1001. (Редакція від 27.12.2018 № 1062-2018-п). URL: www.rada.gov.ua
  26. Про затвердження порядку зупинення операцій з бюджетними коштами: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.01.2011 р. № 21. (Редакція від 29.12.2018 № 1143-2018-п). URL: www.rada.gov.ua
  27. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 375. (Редакція від 20.07.2018 № 562-2018-п). URL: www.rada.gov.ua
  28. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 3.02.2016 р. № 43. (Редакція від 26.06.2019 № 517-2019-п). URL: www.rada.gov.ua
  29. Про затвердження Положення про Державну податкову службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 6.03.2019 р. № 227. (Редакція від 27.09.2019 № 846-2019-п). URL: www.rada.gov.ua
  30. Про затвердження Положення про порядок проведення операцій пов'язаних з розміщенням облігацій внутрішніх державних позик : Постанова Національного банку України від 18.06.2003 р. № 248. (Редакція від 16.09.2019 № z0114500-19). URL: www.rada.gov.ua.
  31. Про затвердження Положення про електронні гроші в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 04.11.2010 р. № 481. (Редакція від 12.09.2018 № v0095500-18). URL: www.rada.gov.ua
  32. Про затвердження Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 01.06.2011 р. № 174. (Редакція від 01.11.2018 № v0103500-18). URL: www.rada.gov.ua
  33. Про затвердження Порядку обслуговування державного бюджету за витратами: наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012 р. № 1407. (Редакція від 24.05.2019 № z0427-19). URL: www.rada.gov.ua
  34. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету: наказ Міністерства фінансів України від 29.01.2013 р. № 43. (Редакція від 01.11.2019 № z1079-19). URL: www.rada.gov.ua.
  35. Про затвердження Положення про ліцензування банків : Постанова

ДОДАТОК 1.
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Визначте, який з перелічених податків чи зборів не є загальнодержавним:

- а) плата за користування надрами;
- б) збір за спеціальне використання води;
- в) туристичний збір;
- г) збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

Визначте, який з перелічених податків чи зборів не є загальнодержавним:

- а) збір за спеціальне використання води;
- б) плата за користування надрами;
- в) плата за землю;
- г) збір до фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Визначте, який з перелічених податків чи зборів не є загальнодержавним:

- а) збір за спеціальне використання лісових ресурсів;
- б) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- в) податок на доходи фізичних осіб;
- г) податок на додану вартість.

Визначте, який з перелічених податків чи зборів не є загальнодержавним:

- а) плата за користування надрами;
- б) єдиний податок;
- в) збір за користування радіочастотним ресурсом України;
- г) збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

Визначте, який з перелічених податків чи зборів є загальнодержавним:

- а) збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності;
- б) податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів;
- в) збір за місця для паркування транспортних засобів;
- г) єдиний податок.

Визначте, який з перелічених податків чи зборів є загальнодержавним:

- а) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- б) збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- в) єдиний податок;
- г) плата за землю;

Визначте, який з перелічених податків чи зборів не належить до місцевих:

- а) збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів комунальної форми власності;
- б) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- в) єдиний податок;
- г) збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності.

Податкова пільга надається шляхом:

- а) податкового вирахування (знижки), що зменшує базу оподаткування до нарахування податку та збору;
- б) зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору;
- в) встановлення зниженої ставки податку та збору;
- г) всіма зазначеними способами.

До повноважень яких посадових осіб належить прийняття рішень щодо розстрочення податкового боргу стосовно загальнодержавних податків на строк, що виходить за межі одного бюджетного року:

- а) керівником (заступником керівника) ДПС;

- б) керівником (заступником керівника) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову та митну політику, про що повідомляється центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики;
- в) міністром фінансів або його заступником;
- г) Прем'єр– міністром України.

Платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену у поданій ним податковій декларації, протягом:

- а) 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку для подання декларації;
- б) 15 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку для подання декларації;
- в) 20 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку для подання декларації;
- г) 40 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку для подання декларації;

Адміністративний арешт майна платника податків може бути накладено:

- а) за рішенням керівника контролюючого органу (його заступника);
- б) за рішенням керівника контролюючого органу (його заступника), обґрунтованість якого протягом 96 годин має бути перевірена судом;
- в) за рішенням суду за поданням працівника ДПС;
- г) такої форми забезпечення виконання податкових зобов'язань не передбачено законодавством.

Стягнення коштів та продаж майна платника податків у разі непогашення податкового боргу провадяться:

- а) не раніше ніж через 60 календарних днів з дня надіслання такому платнику податкового повідомлення– рішення;
- б) не раніше ніж через 60 календарних днів з дня надіслання такому платнику податкової вимоги;
- в) не раніше ніж через 60 календарних днів з дня проведення опису майна.

Що з переліченого може бути використане як джерело погашення податкового боргу платника податків:

- а) майно платника податків, надане ним у заставу іншим особам (на час дії такої застави), якщо така застава зареєстрована згідно із законом у відповідних державних реєстрах до моменту виникнення права податкової застави;

б) майно, яке належить на правах власності іншим особам та перебуває у володінні платника податків;

в) права інтелектуальної (промислової) власності, передані в користування такому платнику податків без права їх відчуження;

г) майнові комплекси.

Назвіть випадки, коли платник податків може відчужувати майно, що перебуває у податковій заставі, без згоди органу державної податкової служби:

а) таких випадків законодавство не передбачає, відчуження здійснюється тільки за згодою органу ДПС;

б) якщо орган ДПС впродовж десяти днів з моменту отримання від платника податків відповідного звернення не надав такому платнику податків відповіді щодо надання (ненадання) згоди;

в) якщо кошти від такого відчуження будуть направлені в повному обсязі в рахунок виплати заробітної плати працівникам платника податку.

Податковий контроль може здійснювати:

а) ВРУ, Рахункова палата, митні органи;

б) Кабінет Міністрів України, Держана аудиторська служба, Державна податкова служба;

в) МВС, Державна податкова служба, державні виконавці;

г) Державна податкова служба, митні органи.

Тривалість документальної планової перевірки для великих платників податків не може перевищувати:

а) 20 днів;

б) 15 днів;

в) 30 днів;

г) 10 днів.

Перевірка, що проводиться за місцем здійснення господарської діяльності є:

а) документальна виїзна;

б) фактична;

в) камеральна;

г) господарська.

За фінансові правопорушення передбачена відповідальність:

а) кримінальна;

б) адміністративна;

в) фінансова;

г) усі зазначені види.

Формою податкового контролю є:

- а) здійснення експертної діяльності на господарюючому об'єкті;
- б) інформаційно– аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів;
- в) перевірка державних закупівель;
- г) проведення перевірок та звірок співробітників контролюючого органу.

Податок на прибуток підприємств є:

- а) місцевим податком;
- б) загальнодержавним податком;
- в) податком змішаного типу;
- г) загальнодержавним збором.

Податок на прибуток підприємств в Україні є:

- а) прямим податком;
- б) непрямим податком;
- в) податком змішаного типу;
- г) такого на сьогодні в Україні немає.

Об'єктом податку на прибуток підприємств є:

- а) дохід фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб;
- б) дохід юридичних осіб;
- в) прибуток підприємств;
- г) дохід підприємств зменшений (скоригований) на суму амортизаційних відрахувань.

Хто з наступних суб'єктів не є платником податку на прибуток підприємств:

- а) українські суб'єкти господарювання – юридичні особи, які провадять господарську діяльність за межами території України;
- б) постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи із джерелом походження з України;
- в) неприбуткові підприємства, установи та організації у порядку та на умовах, встановлених Податковим кодексом;
- г) підприємство, що не отримало прибуток.

Який з наступних періодів не є податковим (звітним) періодом з податку на прибуток підприємств в Україні:

- а) тиждень, місяць, квартал, рік;
- б) півріччя, рік;
- в) рік;
- г) квартал.

Базова ставка з податку з доходів фізичних осіб складає:

- а) 5%;
- б) 18%;
- в) 15%
- г) 20%.

Податкова соціальна пільга з податку на доходи фізичних осіб надається:

- а) лише за основним місцем роботи;
- б) лише за основним місцем роботи протягом року та при здійсненні річного перерахунку податку з доходів фізичних осіб;
- в) лише за місцем роботи, що не є основним;
- г) виключно за одним з місць роботи згідно з заявою платника;

Податкова декларація, для платників податку на доходи фізичних осіб подається:

- а) до 1 січня року, що настає за звітним;
- б) до 1 березня року, що настає за звітним;
- в) до 1 травня року, що настає за звітним;
- г) до 1 серпня року, що настає за звітним.

Податкові правовідносини виникають на підставі:

- а) закону;
- б) закону та наявності об'єкта оподаткування;
- в) наявності об'єкта оподаткування;
- г) закону та досягнення 16 років.

Дієздатність фізичних осіб платників податків настає з:

- а) 16 років;
- б) 18 років;
- в) вік законодавчо не встановлений;
- г) 14 років.

Пов'язані особи відповідно до ПК України – це:

- а) члени сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення;
- б) подружжя платника податків;
- в) фізичні особи, які перебувають у відносинах влади та підпорядкування;
- г) фізична особа або члени її сім'ї, які здійснюють контроль за платником податку.

В залежності від форми оподаткування, податки поділяються на:

- а) загальнодержавні та місцеві;
- б) особисті та реальні;

- в) прями та непрямі;
- г) прями, реальні та особисті.

Обов'язковими елементами податку є:

- а) суб'єкт, об'єкт, ставка, строк;
- б) суб'єкт, об'єкт, одиниця оподаткування, ставка, строк, пільги;
- в) суб'єкт, об'єкт, ставка, строк, пільги;
- г) суб'єкт, об'єкт, ставка, строк, пільги.

Які види податкових перевірок не передбачені ПКУ?

- а) камеральні;
- б) виїзні;
- в) оперативні;
- г) фактичні.

Як визначається пеня?

- а) у відсотках від несплаченої суми податку;
- б) у відсотках від прихованого об'єкта оподаткування;
- в) у відсотках від несплаченої суми податку і штрафної санкції;
- г) у відсотках від штрафної санкції.

Яка з перерахованих обставин виключає вину особи у вчиненні податкового правопорушення?

- а) податкове порушення сталося через незнання платником податків податкового законодавства, так як він в силу об'єктивних причин не мав доступу до відповідних документів;
- б) податкове порушення сталося внаслідок виконання платником податків письмових роз'яснень з питань застосування податкового законодавства, даних контролюючим органом;
- в) податкове порушення сталося внаслідок виконання платником податків рекомендацій і роз'яснень «Фінансової газети»;
- г) податкове правопорушення сталося внаслідок виконання податкової консультації з аналогічного питання, наданої третій особі.

З метою встановлення мінімальних строків амортизації основні засоби та інші необоротні активи розділені Податковим кодексом на :

- а) 2 види;
- б) 24 класа;
- в) 12 груп;
- г) 16 груп.

Податковою різницею в контексті податку на прибуток підприємств слід вважати:

а) сума знижки на товари (послуги) підприємства, на яку не нараховується ставка податку;

б) різниця у ставках податку на різні види діяльності одного й того ж платника податку на прибуток;

в) сума на яку, у передбачених ПК України випадках, корегується фінансовий результат платника податку на прибуток;

г) боргові зобов'язання платника податку, строк погашення яких більше одного року.

Корегування фінансового результату на податкові різниці зобов'язані проводити:

а) всі платники податку на прибуток підприємств;

б) лише новостворені платники податку на прибуток підприємств;

в) платники податку загальний дохід яких за звітний рік перевищив 20 млн. грн..

г) платники податку – нерезиденти.

За ставкою 0% оподатковується прибуток:

а) від діяльності, пов'язаної з випуском лотерей;

б) підприємств – резидентів Європейського Союзу;

в) від діяльності страховиків щодо добровільного медичного страхування;

г) від діяльності громадських об'єднань.

Хто з наступних суб'єктів може бути платником податку на прибуток підприємств в Україні:

а) об'єднання співвласників багатоквартирного будинку;

б) суб'єкти господарювання, що сплачують єдиний податок;

в) представництва нерезидентів, що виконують лише агентські функції на території України;

г) релігійні організації.

Умовами надання податкової знижки в сукупності з податку з доходів фізичних осіб є:

а) придбання товарів (робіт, послуг) у резидента; наявність податкового номеру;

б) придбання товарів (робіт, послуг) у резидентів, нерезидентів, наявність податкового номеру; отримання заробітної платні;

в) придбання товарів (робіт, послуг) у резидента; наявність податкового номеру; сума нарахованого податкової знижки не може перевищувати суму загального оподаткованого доходу, отриманого як заробітна плата протягом податкового року;

г) придбання товарів (робіт, послуг) у резидента; сума нарахованого податкової знижки не може перевищувати суму загального оподаткованого доходу, отриманого як заробітна плата протягом податкового року;

Реалізація права на податкову соціальну пільгу ставиться у залежність від таких умов в сукупності:

а) одержання доходів із джерел в Україні; одержання доходу у вигляді заробітної плати (інших прирівняних до неї відповідно до законодавства виплат, компенсацій і відшкодувань); отриманий оподатковуваний дохід за звітний податковий місяць не досягнув максимальної межі доходів, визначеної ПКУ; подачі заяви роботодавцеві про застосування пільги;

б) одержання доходу у вигляді заробітної плати (інших прирівняних до неї відповідно до законодавства виплат, компенсацій і відшкодувань); отриманий оподатковуваний дохід за звітний податковий місяць не досягнув максимальної межі доходів, визначеної ПКУ; подачі заяви роботодавцеві про застосування пільги;

в) одержання доходів із джерел в Україні; одержання доходу у вигляді заробітної плати (інших прирівняних до неї відповідно до законодавства виплат, компенсацій і відшкодувань); отриманий оподатковуваний дохід за звітний податковий місяць не досягнув максимальної межі доходів, визначеної ПКУ;

г) одержання доходу у вигляді заробітної плати (інших прирівняних до неї відповідно до законодавства виплат, компенсацій і відшкодувань); отриманий оподатковуваний дохід за звітний податковий місяць не досягнув максимальної межі доходів, визначеної ПКУ.

Платниками податку з доходів фізичних осіб є:

а) резиденти;

б) нерезиденти;

в) резиденти та нерезиденти;

г) фізичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності.

Об'єктом оподаткування у резидента по податку з доходів фізичних осіб є:

а) загальний місячний оподатковуваний дохід; доходи з джерелом походження з України, який підлягає кінцевому оподаткуванню при виплаті;

б) загальний місячний оподатковуваний дохід; доходи з джерелом їх походження з України, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті; іноземні доходи;

в) загальний місячний оподатковуваний дохід; чистий річний оподатковуваний дохід; доходи з джерелом їх походження з України, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті; іноземні доходи;

г) загальний місячний оподатковуваний дохід; доходи з джерелом їх походження з України, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті; іноземні доходи.

Фізична особа визнається податковим резидентом України, якщо:

- а) є громадянином України та отримує доходи на Україні;
- б) є громадянином України та проживає на території України більше 183 календарних днів протягом календарного року;
- в) громадянство особи неможливо встановити;
- г) громадянин України, який порушив норми Конституції України та прийняв громадянство іншої держави.

Вкажіть, за якими ставками здійснюється обчислення сум акцизного збору для тютюнових виробів:

- а) за ставками у відсотках до обороту з продажу;
- б) у твердих сумах з одиниці реалізованого товару;
- в) за ставками у відсотках до обороту з продажу та у твердих сумах з одиниці реалізованого товару одночасно.
- г) за ставками у відсотках до обороту з продажу та у твердих сумах з одиниці реалізованого товару одночасно але не менше встановленого мінімального податкового зобов'язання;
- д) вірних відповідей немає.

Вкажіть, які ставки застосовуються при нарахуванні ввізного мита до товарів, що походять із тих країн або економічних союзів, що користуються в Україні режимом найбільшого сприяння:

- а) пільгові ставки;
- б) повні ставки;
- в) преференційні ставки
- г) адвалорні ставки;
- д) сезонні.

Виберіть правильну відповідь:

- а) Єдиний митний тариф України – це систематизоване зведення ставок непрямих податків, що діють в Україні;
- б) Єдиний митний тариф України – це систематизоване зведення ставок мита;
- в) Єдиний митний тариф України – основний документ, що затверджує правила роботи митних органів;
- г) усі відповіді вірні;
- д) вірних відповідей немає.

Визначте, що таке митна вартість:

- а) це ціна товару, обумовлена в контракті;

- б) це ціна, що фактично сплачена або підлягає сплаті на момент перетину митного кордону;
- в) це сума платежів, сплачена при перетині митного кордону;
- г) це сума мита, що сплачується до бюджету;
- д) правильної відповіді немає.